

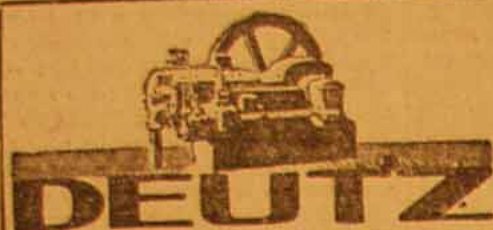
ДІЛО

Виходить щоденно передпопуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швдн. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло» Львів.
Гол. Редактор: приймає від
11—12 год. передпопуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. х., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІН.
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

МОТОРИ- Diesla без компресора, газові,
бензинові і т. д. моторові, льоко-
мотиви, льокомотиві, помпи, компресори, дорогові вальці і т. п.
як також фабрикації ф-ми **Humboldt, Köln** а/а
заступництво
„DEUTZ-HUMBOLDT“
інж. Альфред Шахерль **Львів** РОМАНОВИЧА 1/Д
Телефон 6-72.

Причини економічної кризи в СРСР.

Шукаючи за причинами теперішньої тяжкої економічної кризи в С. Р. С. Р., ми знаходимо одну одинокую і найбільшу причину: більшовизм. Не будь більшовицької форми влади і більшовицьких методів господарювання в Росії і на Україні, не було б там таких фактів, в Європі вже давно забутих, як: хвороби біля харчевих крамниць, недостача середників поживи на рипках, тривога за будучину, накопичування припасів і т. п. С. Р. С. Р. вже переживав раз таку кризу після війни. В 1923 р. Це був час страшного голоду, про який раніше доносили хіба забуті хроніки темного середовища. Люди пухли і гинули від голоду, за навіть, на подобу диких звірят їли одні других. Ось яким прогресом виявив себе тоді, рівняючи з відсталіми, мовляв, капіталізмом — на ділі більшовизм! Так теж і на ділі мав виглядати цей рай, яким більшовики хотіли заасявити людство!...

Але більшовики тоді боронили себе замітом, що біля невжола — причиною голоду в С. Р. С. Р. і на Україні була довга громадянська війна та викликане нею знищення російської області, а також блокаде більшовицької держави зах. європейським і американським капіталістичним світом. Без сумніву, деяка частина правди в цій обороні більшовиків була за ними. Хоча переживаючи подібну важку економічну скруту Зах. Європа, ця, на думку більшовиків, відстала і перережита З. Європа — дала собі раду зі своїми тодішніми матеріальними незгодностями, ба навіть в економічному розвитку сильно пішла вперед! Чому цього не доконали більшовики і навпаки довели країну до примітивного стану...?

Та вже коли й погодитися з більшовицьким оправдуванням їх політики в минулому, то деж знайти такі аргументи тепер, коли ми, слава Богу, вже дожили 1928 року і маємо за собою 10 літ миру...? Чи більшовикам хто боронив здійснювати їх план? Адже більшовики є виключними і всевладними панями в усій країні! Не мають жадної опозиції їм жадної ворожої агітації проти себе; підком інакше як всі т. зв. буржуазні держави, котрі мусять рахуватися з більш-менш легальною опозиційною революційною роботою більшовиків. Мали отже більшовики аж надто багато часу і спромоги реально показати, як виглядає голошений ними комуністичний рай на землі? Тепер вже ніхто не може твердити, що більшовиків блокують, що кидають їм смолоскип громадянської війни в нутро краю, бо всім відомо, що нема ні одної, бучкально ні одної держави на земській кулі, яка не хотіла б бути в економічних взаєминах зі С. Р. С. Р. Звідки отже ці важкі признаки господарської кризи, які в загальних

чертах були змальовані у вчорашній статті?

Більшовики кажуть: мужик не дає збіжжя. І кажуть правду. Чого мужикові все і все давати себе живцем обдирати зі шкури? В році 1913 ціле рілляне населення Росії мало 2708 мільонів золотих рублів доходу. Сьогодні воно має, по більшовицьким даним, тільки 1932 мільонів зол. рублів або майже на мільярд зол. рублів менше доходу. Так само дохід з продажі ріллянних продуктів у селян впав з 36.4 проц. передвоєнних на 29 проц. теперішніх. Ціни за само збіжжя, правда, тепер майже такі самі як в передвоєнних літах. Але зате впали на 60—70 проц. ціни за інші ріллянні продукти. Одночасно релятивно і абсолютно зросли ціни за промислові продукти. А знаємо, що майже увесь промисл зсоціалізований і знаходиться в руках держави. На підставі обчислень статистичного відділу Госплану, загальний індекс цін на промислові товари дав в минулому році 2.2, а на ріллянні продукти 1.46. Таким чином виникла різниця між одним і другим індексом на 0.74 і це є ці славі „ножиці“, про котрі стільки мови в більшовицькій пресі. Рахуючи на гроші — „ножиці“ дали в минулому році понад 900 мільонів зол. рублів, котрі за пусто-дурно селянство заплатило державі за всілякі промислові продукти. Це є контрибуція, гараж, плачені селянством за манаїчні більшовицькі експерименти. Чи можна дивуватися, що селянам нарешті не стає терпцю?

Взагалі, економічне положення в нутрі С. Р. С. Р. є незвичайно складне і не характеризується одним якимсь симптомом. Але головні черти розвитку були ось які:

В хвилину вибуху революції найбільш палючим для Росії питанням було земельне питання. Жадна з попередніх земельних реформ, а було їх починаючи від 1861 р. більше, не встигла була вирішити цього питання. Селянин, пригнічений напів-феодалізмом, цілком відсталіми земельним устроєм — стихійно, сліпо, дико й неупереджено мріяв про землю та прагнув її. Аж прийшла світова війна. Мільони селян, вбраних в солдатські шинелі, опинилися на фронті. Гинувати при кінці війни, після вибуху революції почули, що тепер або ніколи наступив мент, в якому вони можуть здійснити своє бажання. Ленін найбільше відчув, що народно-стихія. Тому він без вагання кинув селянству клич: „Земля наша!“, і селянство лавою пішло за ним. Таким чином більшовики селянську стихію, як розбурхану річку, спрямували на лоток своєї політики. Зробили селянство союзником в їх боротьбі в їх соціально-реформаторських замислах. Знехотівали його. І добули таким чином свободу рухів для повного зру-

нування нервових центрів держави: столиці і міст. Для жорстокого і безоглядного поруху з усіма представниками старого режиму.

Отже тепер ми бачимо, що одним із основних результатів російської та української революції є остаточне вирішення питання про т. зв. чорний переділ, про вивласнення поміщицьких земель в користь селянства. Ця земля вже опинилася в руках російського та українського селянства і жадна людська сила не зможе цього фактичного стану перемінити. Тим самим рос. революція навки заснула отсе передвоєнне джерело до-революційного „народницького“ селянського „соціалізму“, з якого політичну силу черпали російські (а за ними і наші) есери і взагалі весь російський соціалізм. З революції російське і українське селянство виходить багато більш „європейським“ і по своєму соціально-економічному укладові і по своїй психології, чим це було до війни.

Сьогодні російське й українське селянство по суті вже задоволене і нічого більше не бажає, як тільки створення таких політично-державних умов, які дали б йому спромому повні використати його соціально-економічні, революційні досягнення. Суті справді зовсім не міняє факт, що земля в С. Р. С. Р. правно не є власністю селянства і належить до держави. А держава тільки дає поодинокі більш або менші земельні наділи в уживання селянам. Бо ми з досвіду знаємо, що для селянина все найважливіше є факт посідання й уживання землі а не номінальна власність. Також рішучим є факт способу оброблювання землі, себто: чи цей спосіб є індивідуальний чи колективний? Американські і канадські фермери, котрі одержують земельні наділи від держави або залізничних компаній в наєм-поліття на 99 або й 999 літ та через те номінально не є власниками цих наділів, зовсім не можуть бути зачислені до комуністів. Бо рішучим є факт індивідуального посідання і індивідуального уживання тієї землі ними. І таке саме є в російським і українським селянством в С. Р. С. Р. Тільки дуже нечисленні і по стані загосподарювання тієї найбільшої жадно земельні наділи є там оброблювані колективним, комуністичним способом. Це т. зв. селхозні або рад-госпні. Але подавляюча більшість земельних наділів на-ходиться в С. Р. С. Р. в руках селян

як індивідуальних посідачів-ужитковців і то, як ми знаємо, зовсім не в руках білняків, а в малій кількості в руках середняків. Найбільша частина земельних наділів на-ходиться в руках т. зв. кулаків, бо тільки вони дають більшовицькій владі гарантію постачання найбільшої кількості необхідного для експорту збіжжя. Саме Сталін повія свого часу курс політики на кулака, якому дозволено навіть перебирати наділи від білняка і середняка, що не всіля дати собі ради зі землею, а також horrible dictu дозволено кулакові при праці користуватися наймитами. Правда, тепер Сталін під впливом аргументів заліксованої опозиції хоче знищити кулака, але тому протиставляється Калінін і Ріков.

Фактично отже С. Р. С. Р. тепер країна типічно селянська, дрібно-буржуазна і при більшовицьких ніколи іншою не стане. Під політичним оглядом вона прагне влади, яка забезпечила б за селянством його досягнення і була по змозі найсильніша, (так, як слаба влада не була б всилі удержати необхідного внутрішнього ладу), а одночасно — дала б країні можливість як найширшого економічного розвитку, розвитку всіх її продукційних сил і економічної свободи, та зрівняла рівень цін за промислові продукти без чого селянство є фактично безоглядним і цинічним способом експлуатоване.

Чи більшовики відповідають таким вимогам?

На першу частину запитів була відповідь вгорі. На решту можна відповісти тільки у зв'язку з коротким описом стану і характеристикою сучасного промислу в С. Р. С. Р. А це окрема справа. Та всеж треба ствердити, що радянський, не-давно з важким трудом налаштований зглядно відновлений промисл, переживає хронічну кризу, з якої зрисується недовгозначне марево його катастрофи. Комуністи не відчувають і тому для піднесення духа творять панамі економічних шпіонаж і т. п.

До якої міри дійшла економічна криза в С. Р. С. Р. видно ще й з того, що на більшовицькому олімпі зарисувалася вже недвозначно перспектива боротьби між Сталіном, що став нині уже занадто ліним, а Калініном та Ріковим, які протиставляють звязно сталінському режимові обмежувань непи та аграрних „свобід“ поміткового кулака. Словом, нова боротьба за шлях „соціалістичної“ господарки в С. Р. С. Р., результатом якої може явитися ліквідація Сталіна по зразку ліквідації Троцького, Радека, Зиновєва і комп. Ця „ліквідація“ прийшла б теж за ціну відступу комуністів з фронту соціалістичної господарки на позиції капіталізму.

Д-р Павло Лисик.

Після виборчого бою.

Підсумки і висновки.

III. Сенатські виборчі цифри й висновки в Галичині.

Картина, яку змальовують нам виборчі висновки і цифри в Сх. Галичині при виборах до сейму, є досить іскрава. На її основі вже можна досить докладно зясувати собі силу подвійності національності.

політичних більшовиків і партій та соціалістичних утворень. Та яка роль відігравало в виборчій боротьбі до сейму у Сх. Галичині?

активними 14 лист у львівському, 10 лист у станиславському і 11 лист у тернопільському воєводствах. З того українських лист у львівському воєводстві було 6, у станиславському воєводстві — 5, а в тернопільському воєводстві — 6. Польські сенатських лист у львівському воєводстві було 6, у станиславському — 3, а в тернопільському 4. Жидівські сенатських лист у львівському воєводстві було 2, в станиславському 2 і в тернопільському 1.

Бажаючи означити українську територію на просторі трьох полуднево-східних воєводств, треба від львівського воєводства відокремити західні польські повіти з їх числом голосів*. Та покищо ми не маємо вислідів виборів по повітах, а тимчасово неможливо нам тепер перенести це відокремлення навіть в дуже загальному розмірі. Поступаючи таким способом, як ми це робили при виборах до сейму (з повітами Березів і Кросно), відступимо „на око“ від суми польських голосів у львівському воєводстві, що впади на листи ч. 3 (Визвольне), ч. 10 (Хлопський Сторонництво), ч. 14 (Хлопський Союз Східного) і частину (1/2) голосів „одинки“.

На польські сенатські листи у львівському воєводстві впади 366.398 голосів. Коли від цієї суми віднімемо 2.946 гол. „трийки“, 68.170 гол. „двійки“, 19.334 гол. „чотирипівки“ і 1/2 гол. „одинки“ в сумі 40.099 (в повній сумі 200.499), то одержимо 130.549 голосів для етнографічно польської території львівського воєводства. А що сума всіх польських голосів у львівському воєводстві вносить 366.398, то на українську національну територію цього воєводства лишається 235.849 польських голосів.

Таким чином польські листи зібрали голосів:

у львівському воєводстві	235.849
у станиславському воєв.	187.528
у тернопільському воєв.	148.812

разом 572.189

Українські листи зібрали голосів:

у львівському воєв.	206.950
у станиславському воєв.	175.775
у тернопільському воєв.	198.460

разом 580.885

Жидівські листи зібрали голосів:

у львівському воєводстві	4
разом в польських повіт.	67.243
у станиславському воєв.	405
у тернопільському воєв.	84.692

разом 102.432

Отже сума всіх голосів, відданих при сенатських виборах на українській полуднево-східній території під Польщею виносить 1.255.501. Сума польських голосів дає 45.50 при всіх голосів, сума українських голосів 45.98 при, а сума жидівських голосів 8.62 при.

Полуднево-східна українська територія під Польщею вибирає 16 сенаторів (всі три воєводства вибирають 18 сенаторів, але ми два сенатські мандати і 130.549 голосів призначено на польську етнографічну територію львівського воєводства). По числу населення українцями припаде 10 мандатів, полякам 5, а жидів 1. Тимчасом українці здобули на своїх національних територіях 8 сенатських мандатів, поляки 7, а жиди один, отже українці втратили 2 мандати в користь поляків.

Під оглядом відношення голосів українці втратили при сенатських виборах 18,12 при. у пропорції до суми українських голосів при сеймових виборах. Поляки виграли в пропорції до польського населення 18,50 при., а в пропорції до суми голосів при сеймових виборах 6,34 при. Жиди в загальному задержали свій відсоток голосів. Впадає в очі, що в станиславському воєводстві жидівські голоси вносять всього ли-

ше 495 (сировісичні 479) замість яких 35—40 тисяч. Видно, що жиди в тому воєводстві майже всі свої голоси перекинули на „Беспартійний Блок співпраці з урядом“. Це явище є дуже характеристичне для теперішньої ситуації. У воєводствах, де поляки і жиди є зникаючими меншостями, вони об'єдналися проти української більшості.

Під партійним оглядом українські сенатори діляться на дві категорії: унітаристів — 7 і радикалів 1, поляки і жиди є однієї маети. Польські сенатори всі є „одинковичі“, а жидівський сенатор — сіоніст.

Поодинокі українські партії при сенатських виборах щодо кількості голосів йдуть в такому порядку:

а) Українське Нац.-Демокр. Об'єднання:

	всіх укр. гол.	%.
1) львівське воєв.	138.518	67.03
2) станислав. воєв.	108.178	61.54
3) тернопіль. воєв.	153.104	77.15
разом	399.800	67.50

б) Українська Соц.-Рад. Партія:

	всіх укр. гол.	%.
1) львівське воєв.	23.2293	11.20
2) станислав. воєв.	62.227	35.48
3) тернопіль. воєв.	81.758	16.00
разом	117.278	20.20

В безконечній черзі...

В безконечній черзі...

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС 17-БОХ.

ПРОМОВА Д-РА ЛЬВА ГАНКЕВИЧ.

(Продовження.)

Третя книжка „Про потребу старшинського вишколу“, написана ген. Омеляном-Павленком. В ній абсолютно нічого підозрілого нема; тільки перелічення прокуратора добуває в цій брошурі щось небезпечне. Ця книжечка — це перелік статей з „Нап. Думки“.

Прис. судді Я маю виклики совісті. Перед кількома днями я вислав йому, приятелю ала. в Чорткові книжку Фолуняка. А сам недавно дістав я проспект видавництва „Zielonociele odrodzenia polskiej айу айроїнеї“, що виходить під ред. проф. Генр. Мосціцького й ін., щоби собі це видавництво заперечувати. Частина цього видавництва, а саме історична частина, від конфедерації Барської аж до кампанії з українцями безперечно дуже цікава і для українців. Друга частина — чисто військова: про піхоту, кавалерію, артилерію, летунство, саперів і т. д. мене вже не інтересує, бо признаюсь, що як соціаліст військовості не люблю.

Тепер маю виклики совісті, чи я не зробив йому приятелю в Чорткові медвежої прислуги, а щодо себе заявляю, що проспект відсилав і книжки не куплю, бо — боюсь. А діється це в моменті, коли президент Річпосполитої видає декрет про свободу науки...

А кінці ще кілька слів про Станіслава Дзюбінку, оту дитину міста, доньку львівського пролетаря. Прок. насправду найбільше скридав П. Але якби був перчитав її листи та листи до неї, був би відразу пізнав, що Олюшка — зовсім інша жінка, людина енергійна, темпераментна, досвідчена, жінка пристрасна, а не така ніжна, дрібна й анемична, як оба. Дзюбіна. (Тут обор. перчитує деякі листи Петра Сабкевича до Олюшки, з яких виходить, що гіпотеза прок., немов би Дзюбіна була Олюшкою, є тільки гіпотезою і є позбавлена всякої фактичної основи).

Прок. казав, що Дзюбіна втікала в хвилині арештування Дайса; а св. „знаходив“ Смалько стверджує тут, що він ішов до неї звичайним кроком і потім П арештував. А що в першій хвилі Дзюбіна подала фальшиве назвище, то це ж зрозуміло, бо вона тоді старалася про учин. посаду і не хотіла, щоб П їй попаде в газету, тим більше, що вірила, що це якийсь хитрий непорозуміння і П негайно випустить з поліції.

Резюме. Щодо оба. Матіяшів, Дайса і Дзюбіну нема еста злочину в § 58 і 67, нема волі безпосередньої, *delus indirectus* не вистарчає, нема еста чину з § 67, бо нема тої „чужої держави“. Зрештою тут уже доказано, що УВО збирає військові інформації для держави, яка щойно має бути, для своєї держави. А не для держави існуючої, чужої. А тоді мусимо пригрозити ту староросійську правду за-

Українське Соц. Сел. Рад. Об'єднання (Ліанці):*

	всіх укр. гол.	%.
1) львівське воєв.	25.700	12.50
2) тернопіль. воєв.	3.781	1.90
разом	29.251	4.90

г) Русское Народное Обединение:

	всіх укр. гол.	%.
1) львівське воєв.	12.608	6.20
2) станислав. воєв.	3.080	2.26
3) тернопіль. воєв.	3.194	1.13
разом	24.672	4.20

д) Українська Партія Праці:

	всіх укр. гол.	%.
львівське воєв.	3.770	1.90
разом	3.779	0.58

УНО здобув у всіх трьох полуднево-східних воєводствах 221 голосів, що дає 0.04 при. у відношенні до суми українських голосів.

В порівнянні з відсотком голосів при виборах до сейму відсоток голосів Українського Нац.-Демокр. Об'єднання аріс на 11.50 при., радикали (спільно зі соц.-демократами і беспартійними менш-більш зберігли свій відсоток, а всі інші, дрібніші політичні угруповування втратили кілька відсотків своїх голосів.

* Разом з офіційними комуністами (13-ком).

салу: „Nullum crimen — sine lege, nulla poena — sine lege“.

Тому дозвольте Матіяшіву „йти під золотий купол“, як це він писав в своїм листі; дозвольте Дайсові бути даліше романтиком і безпосереднім дічем в організації „Нап. Думки“ і кольторувати пей легальний журнал; дозвольте анемичній Дзюбіній, яка, як я вказав, не є зовсім ідентична з Олюшкою, вернути до її старенької мамі і старатися даліше роками про учин. посаду.

Колиж тепер підете до того нашого заступництва до того „святая святых“, до сали парад, то не забудьте, що там на світі, на селі в Бельсесі і в львівських сутеринах на Жоакіаскім і Горольським перемістію, клячуть від 7 тижнів ночами три жінки-старенькі мамі і моляться горячими слізами до Пречистої, аби вона ласкою своєю виробила у Саого Найліпшого Сина, щоб тих 12 хвилин при вул. Баторія повернула їм їх дітей додому. Не заведіть же тих їх наліл, прис. судді! Віддайте страждучим старушкам їх найдорожчий скарб, підпору старості — їх діти.

А тепер дозвольте мені, прис. судді, ще кілька слів сказати про інших обвинувачених.

Мій тов. Старосольський просив мене ще сказати, бо забув, обговорюючи свій величезний матеріал, що псевдо „Марі“ чи „Мері“ не відноситься до Ольги Вербицької, вже кравківська розправа устїнула понад усіх сумнівів, що „Марі“ чи „Мері“ — це конспіративна назва Львова. В кравківській тюрмі перебував Хархаліс з Яворова, бо найдено у нього лист, в якому була мова про якусь „Марі“. Коли виявилось, що „Марі“ — це псевдо, яке означає Львів, а не якусь особу, Хархаліс звільнено.

Забудьте тов. Старосольський пригадати вам у справі Михайла Вербицького його лист до Івана Вербицького під заг. „Дорогий Іванку“ (квітень вересня 1926 р.). Цей лист стверджує, що ніхто з УВО по його виході з організації не хотів навіть з ним бачитися. А з того ясно, що в часі, до якого відноситься питання, поставлені нам високим трибуналом, не мав Михайло Вербицький з УВО ніякого зв'язку. Лист цей доказує далі, що Михайло Верб. радий братові Іванові вірвати зі всім і відійти з честю. З того видно, що він сам мусів те саме раніше зробити.

Ніхто не признався тут на розправі, говорив прокуратор, що працював для своєї держави, своєї армії і своєї держави. Видно, забув п. прок., що Іван Вербицький виразно заявив тут на селі, що провадив розвідку в користь свого народу, а ті, що передали йому ту роботу, виразно і ясно це йому зазначили. Він сам ніколи не сумнівався і не мав ніякого, найменшого, доказу, щоб та праця була чужою в користь

Жадайте
французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

12 90

чужої держави. Опаде колиб шоло того прис. судді мали якісь сумніви, що він ту розвідку хочби посередньо для чужої держави, то він не усувається від цієї повдальності. Це його особисте становище, яке, очевидно, не може пересуджувати справи інших обвинувачених.

Мущу згадати кількома словами і про інших.

Головний, командант VI. Бригади УГА, яка билася з більшовиками; Стефанішин, що працює як журналіст в суто-національному дусі й виразно в проти-більшовицькому напрямі; Дайс, що та на Україну робити революцію і попаде в чекя, з якої по довгих місяцях тюрми відставляють його на польську границю; Матіяшів, що мріє про похід над сині води Дніпра — чий насправду можуть бути найменші шпїони за більшовицької рублі?

Сказав, правда, надіспектор поліції Савіцький тут на розправі, що УВО працювало в користь Німеччини і Совітів, але не навіс на те ніяких конкретних доказів, ніяких конкретних фактів. Я пригадую вам тільки, прис. судді, один момент з останніх часів, коли то велика більшовицька армія в побідоносному поході на Варшаву вперше заломилася (мілілі армія Буленого) під Замоєм на мілілі армії УНР. Під командою генерала Безручка Стині Дніпра і подласько-карпатських степів своїми грудьми і своїми трупами перш спинили побідоносну армію в поході на Варшаву. І коли я вам тепер це пригадую, то роблю це не тому, щоб жалати від засліяності, але щоби ствердити і пригадати цей невідлий факт. Це, так сказати з історичного боку.

А з людського? Заклики щодо розділу чужих грошей такі ганебні, абсурдні, що якби це було правдою, то прийшлося б хіба поклонити, як сказав наш тов. Новак-Пшигодзький. Чи справді ви можете представити собі, щоб ті молоді люди, що ще так недавно зі зброєю в руках блиска з своєю державою з більшовиками й густими лавами трупів своїх найближчих товаришів покривали поля — щоб вони в кілька хвилин пізніше за рублі тих самих більшовиків вели шпїонажу?

Сказали тут військовий експерт сота Бельський, прокуратор і д-р Новак-Пшигодзький, що ті хлопці — то „заклеєні енци“. А колиб навіть так було — то чи не мусимо пригадувати над тим, хто то му винен? Чи винні тому ті хлопці, бо вели може неморальне, безділне й несправне життя? Чи винен може хто інший? Проф. Етінгер каже між іншим, що коли одиниця ломить норми суспільства, а якому жне, то винна тому її хибна релігійна організація, або хибний устрій суспільності, серед якої та одиниця живе.

Чи не були стравні відносини тут у нас ще так недавно? Чи не наша мода не мусіла цілими роками перекладатися потайки через кордон до Чехії, Німеччини, Франції й Бельгії, щоби дістатися до високих шхіл. бо тут у рідному краю вони були для неї замкнені? І так поставало там на чужині еміграція, яка складалася в частині з решток Української Армії, з юнвірів і старшин, а в другій частині зі студентів, що мусіли нелегально переходити границю, щоби здобути собі вищу освіту.

Ви мали також десятками літ свою еміграцію. Ви напевно добре знаєте її історію, знаєте й ті страші муки і злидні, серед яких жила ваша еміграція. І у ваших серцях напевно кров'яний букварь записаний на найбільшій поет у Конспітаніополі, кулі поїхав, щоб формувати повстанці легіони проти російського царя — мусів продати шкільний перстень, щоб не згинуть з голоду.

А як живе наша еміграція — наші студенти?

Ось уривок з одного листа з Праги: „Була в нас спільна Вечера. Приємно було. Була навіть яничка, але в дословно-значині така біла й гола, як дола нашої емігранта. Була навіть якийсь гумор, але такий дивний... Кожний схилювався бути веселим, але в душі кожного було видно, як коли роздарила слова кождий, то людям кров збігла з лиця...“

* Тут голівськи ми відійняли й деяку частину жидівських голосів із західних повітів, однак цього не робимо, бо жидівські голоси має менше цікавити.

по студента тепер таке пущення, що тільки одна молодість стримує від чорної не-
випадкової. Чехи редукують підмоги. Ста-
влять нас перед вибором: або поворот, або
виступлення гололівка зі всіма наслідками.
А вислівки? Тут майже кожний поспить в
собі початки чашотки...

Ви знаєте про вплив польської літератури на нас, про те, яке гарно читати
«Старословський». Чиж як погляди на
вплив еміграції зрозумілих та непоборних
тут за візною, зєдиненою батьківщиною,
яка виявилася в конкретних фор-
мах вашої літератури, а закінчилася кон-
кретним чином наших верств — чиж мо-
гли ми бути таку і спільні? Чиж ви можете
збудувати таку сильну стіну, щоб не до-
чудили до сердець нашої молоді слова
вашого Аспіка:

„Swat nam nie odda, łazę wlecz,
Zniknionych mar szeregów.
Nie odda ogień ani mlecz
Powstrzymać myśli w bегu!

— 0 —

Ale twardo, ale jasno
Wśród narodu swego stać,
Myślą błąd, chorągwie rwać,
Świecić Szybu tarczą własną...”

Такого муру ви не збудуете!
І чиж можете дивуватися, що УВО —
це фотографічна відбитка ПОВ?
(Докінчення буде.)

Після смертного присуду.

Кілька заміток на маргінесі про-
цесу 17-ки.

Тому, що обвинувачений у нас закон не до-
може піддавати критичній присуду, не ме-
жемо присвятити йому кілька наших уга.
Зате подано деякі угаги і спостереження,
пороблені нами в останньому дні розправи.
Ці замітки може не будуть вважатися в одну
цілість, але це мусить нам читач уже ви-
бачити. Зате вони дадуть образ душі, як
бач інстинктиві певної частини публіки —
і ще дамо.

В наших перших замітках по процесі
„Діло“ ч. 60) скаржували ми вже в
кількох штрихах поставу й „людський“
вистрій до обвинувачення деяких злочинів
як самі розправ безпосередньо перед прочи-
танням вердикту суддів присяжних. Нині
дословно ці замітки ще таким образом:
В безпосередній сусідстві батька обо. Вер-
шинних заважається акцентніше товари-
ство, зложено в пам'ять і панів, як радію, а
т. зв. добрий круг. Розмова велеться
весь час домова обвинувачення, із ро-
дін. рудницький.

Довкола Північного Сфінкса.

(У століття уродин Ібсена.)

Цими днями в 100-ті роковини на-
родин Гейрика Ібсена, Норвегія при-
гадує культурному світові, що вона,
одна із найменших європейських на-
цій, видала одного із найбільших
європейських драматургів. Публіка
європейських столиць матиме наго-
ду перевірити, чи поези Ібсена за ос-
татні двадцять літ не постарілись,
і критики крім усіх злилейних по-
судів рідимуть те саме питання
у зв'язку з тисячем інших. Театр —
залина ділянка літератури, де голос
публіки рішає у деякій мірі про жи-
вучість твору. Поези призначені на
те, щоб оживати на сцені; коли схо-
дить із неї, нагадує суфлера. Який
із підземелля силкується підго-
лосом пригадати акторам забутий
текст.

Європейська театральна статисти-
ка стверджує один неважливий факт:
Ібсена грають широким мейм. Що в
цьому факті і є проминально-
го явища. Безпосередньо дивляного а
наслідками війни? Хіба надія, що в
європейській літературі поези ко-
лись іншим духом і після доби, що
чтікає до театру перед думками від-
родиться потреба шукати в ньому
спонукки до думок. Ібсен — один із
найбільших моралістів, якщо мо-
же називаємо систематично, снідо-
м змагання із своєю совістю. Ібсен
— один із найбільших революціо-
нерів, якщо революціонером назива-
мо людину, що бунтується проти
існуючих основ суспільного ладу
в імені нових прав, які проголосив
голосом проти суспільності. Нова

Природний чар!

Правдива краса іде завжди в парі з простотою і при-
родністю. Звичайна, невишукана фризюра якраз вимагає
як найстараннішого плекання волосся. Shampoo Elida
підносить природну красу волосся, надає йому шовкову
м'якість і пишність як також привертає барву і полиск.

Увага: Тепер продаємо також Shampoo dla ca-
tomile для блондинок (золоте опакуння).

SHAMPOO ELIDA

Іх дозі. Не будемо повторяти різні п-
нічності уга, які ми чули і які мусів тут
батько Вербицький, але наведемо один
вислів злетерізованого доним чепанням
панка: „I poco onl tam tek dlugo siedzą?
Nad czym tu radzić? Jaby m ja rież minit
wszystko skończył — i basta!“

Трохи подальше сиді і чепав на прого-
лошення вердикту а широку гурт самих

пань. Деякі з них напудровані в підмазо-
вані так, що аж різало око. В яких кругах
вони репритувалися і хто вони були, важко
було згадати. І зовсім всі „близько“ пом-
том обвинувачення, зопрема підсудних жі-
нок, в якій кожну описували й розбавили
від стій до голови, не дивлячись очевидно
на жадний хочби одної нитки. А коли про-
читано два смертні присуди, то ті пані
просто зі шкіри вилетіли і вихилилися на

ної сторони, аби побачити дозволити на
обличчя засуджених на публічності. А одна
з тих підмазованих пань не стерпіла і спа-
тала голосно свою сусідку: „A nie widział,
czy ich żagla powiewa?“

Коли проголошено вердикт закон а, при-
судили, оборонці піднялися остаточно. Ба
ніхто з них — ніякого не позитивно — не
вірив, аби розправа могла закінчитися
смертним присудом. Оборонці обертали зми-
ний спокій, таласом як усі обвинуваченні.
Талом часом вібрала утр. публіка, хот
пришла вердикт а найбільшми зацікавлени-
ми, впливово велику дозу талту і зривона-
ження. Згалом на сцені царював такий спо-
кій, що не чути було навіть дивного від-
лику. Той спокій перервало аж глхе хла-
панье мамі обо. Вербицької.

По закінченні розправи прашалися оба за-
суджені на смерть сердечно зі своїми тона,
решами й товаришами палачі. Особливо
розжалобило всіх прашання Іа. Вербицького
зі своєю сестрою та братом і нареченою
п. Яничкою, а Атамачула з п. Корсак-
кою. Богато навіть старих людей, бачучи
те прашання, заплакали.

Питали нас різні люди, що буде далі
з засудженими на смерть. Після доручення
виразу оборонці внесли заклопення нева-
жності до Найвишого Суду у Варшаві. Це
повинно статися до 6 дня від доручення
виразу. Найв. Суд вважав розправу у
Варшаві, але ніхто без участі обвинувачених,
тільки з участю оборонців і прокуратора а
Найв. Суду. Ця розправа в Найв. Суді або
затвердить вирок лівського суду, або во-
го відмінить, або знесе цілком і зарядить по-
новне переведення розправи в суді І. Інстан-
ції (у Львові). В останнім випадку відбу-
дася нова розправа, але при іншому складі
трибуналу а іншій пані с. присяжних. Все
те потягне 6—6 місяців.

Щоби не було запізно!

Розпорядки про шкільні вписи.

Буває часто, що родичі, необізнані до-
бре з теперішніми шкільними розпоряд-
ками, тратьте дармо час і гроші, впису-
ючи своїх дітей до гімназії чи учитель-
ської семінарії. Причиною, що зявля-
ється не може бути прийнята до середньої
школи, є найчастіше зпівнення вік дитини.
Щоби не перешкодоу усеунути, мають ро-
дичі внести заздалегідь прохання з доду-
ченою метрикою і доказом важких причин
опізнання через Дирекцію школи до Мін.
В. Р. і П. О. у Варшаві. Якщо Міністерство

Він знаходить у собі дуже хутко
свідомість свого таланту та задань
зв'язаних із ним. Те, що в 29 р. життя
він став упранителем „Національ-
ного театру“ у Христіанії і що здо-
буває успіх такими песами як „Ін-
гера із Вестер“, „Бонкет на Сол-
хавзі“ і „Воповили на Гельголанді“
по примирях його ні з перспек-
тивою директорської кар'єри ні із
ролем лаврового національного по-
ета.

Сюжети із історичної давнини мо-
жуть мати в собі найясніші нитки
на сучасність: суспільність змінає
критику власних хиб із національ-
ним песном і не догляне П. Пріг-
даймо, в якій добі починає Ібсен
свою діяльність. Норвегія відірвана
від Данії 1814 р. після 400-літньої
єдності а нею як одна цілість, вхо-
дить у новий політичний союз із
Швецією і пробує пірвати всі духо-
ві нитки із Данією — єдиною своєю
виховницею. Починаючи писати, Іб-
сен не має інших зразків як дансь-
ких класиків: Гольберга та Елен-
шлегера. Про європейську літерату-
ру він знав тоді тільки, що ми ви-
лі про данських класиків. Його лі-
тературна мова — данська. Сигну-
тні по національний норвеський сю-
жет не така новина як для україн-
ців, що писали по-московському ама
любувати українську бувальщину.

Данія, що черпала культуру че-
рез Німеччину розбудила в ньому
тугу за сучасними ідеями. Побут у
Німеччині та новозовлення тісною
рідною задушною змінили по ту-
гу в ньому. Коли він видал своє
„Комедію похання“, сатиру на за-
суду обладу своїх земляків,
конфлікт із урядом і громадянством
каже йому ясно вибрати шлях даль-
шого життя. Атака на подругу, що

розитися із сілного захоплення па-
ремнілася в атаку на драматурга,
що зважився поставити вище пори
самотності від пут, закнених су-
спільними формами. Преса та пуб-
ліка заметушилися. Матеріальні
умовини Ібсена нагадували вповні
наші переломні галицькі відноси-
ни, коли гонорар 200 зол. за один
твір треба було вважати природним
гонораром для письменника а та-
лантом і ім'ям. Коли Ібсен пробу-
вав дістати стипендію на вінід на
чужину, один із членів урядового
комітету запитав, що він за такі пе-
си, як „Комедія похання“ заслуго-
ує радше на різки. Коли-ж ця сти-
пендія прийшла після троякратних
заходів і задоволення вільного його при-
ятеля Бернсона, асетаки була насте
мала на вінід. Треба було приватної
помочі. Та переживання змивали з
нею виснажливі, щоби Ібсен виїхав за-
ючи у квітні 1864 до Італії, розпро-
щався з Норвегією на 10 літ.

Південна небо мало дивний вплив
на його творчість. Він почував себе
немов би відрізненим від його сві-
тища, а приплив енергії, що зростає
у ньому, немов би за кожним разом
моруши сумнів, чи вернувшись між
рідні єнги він не заморозить теніа
свого натхнення. Бо треба не со-
зати голодно, що Ібсен плкав у є-
гоїзм у непохитній вірі і варті-
сті своєї праці. Із ясністю стату-
ної рефлексії він казав собі, що він
мусить сказати своїй суспільності
али П. добра те, що передумав, а ще
більше для власного внутрішнього
спокою, якого він не мав, як за-
судок не використав вповні всіх своїх
творчих сил.

Всі обвинувачення звернені на а-
дресу холоду Ібсена, його «варіо-
лчного єгоїзму», самотної гордо-

ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поручає безконфліктно, у великій виборі родів чокотомів, молочних десертів і до варення як також чокотомів, варильних і цукри. - Не шумимо рекламою, але якістю знаменитими виробами, зробленими з гарантією чистих сировин, хочемо здобувати підвищення найвищих кутів, одночасно численні найінтуїтивніші віні.

Замовлення приймє Народна Торговля у Львові.

1591 7-2

В друкарні Визавининої Світки. Шко^{ла} Львів. Римова. 10